

*Свети Оци Св. 7. Васељенског сабора у Никеји
(фреска у ман. Вел. Метеори, 15. век)*

**О Р О С (= ОДРЕДБА) В Е Р Е
СЕДМОГ ВАСЕЉЕНСКОГ САБОРА У НИКЕЈИ (787. г.)**

Свети и Велики и Васељенски Сабор, по благодати Божијој и одлуком побожних и христољубивих царева наших Константина и Ирине, мајке његове, сабран по други пут у сјајној митрополији Никејаца у области Витиније, у светој Божијој цркви званој Софија (= Премудрост),

следећи предање Католичанске (= Саборне, Православне) Цркве, одреди следеће:

Христос Бог наш, Који нам је даровао светлост свога познања и избавио нас из таме идолопоклоничког безумља, заручио је (Себи) своју Свету Саборну Цркву, „која нема мрље ни боре“ (Еф. 5,27), и обећао јој да ће (као таква) бити чувана, и својим светим ученицима потврђивао је то говорећи: „Ја сам с вама у све дане до свршетка века“ (Мт. 28,28). Ово обећање дао је не само њима, него и нама који смо преко њих поверовали у Име Његово.

Неки пак неразумно одбацивши тај дар (Христов), будући подстакнути од непријатеља обмањивача, одступили су од здравог

смисла и супротстављајући се предању Саборне Цркве, промашили су смисао Истине и, као што вели реч из Прича (Соломонових), „залуташе са стаза сопствене њиве и у руке сабраше неплодност“ (Приче 9,12). Јер, усудише се да клеветају боголепни украс свештених посвета (*ἀναθημάτων* = дарова и украса у храму), називајући себе свештеницима а не будући то. О њима Бог кроз пророштво говори: „Многи пастири упропастише виноград мој, наслеђе моје упрљаше“ (Јерем. 12,10). Јер пошавши за људима несвештеним (= упрљаним), који само своју памет слушају, они оптужише заручену (као Невесту) Христу Богу Свету Цркву Његову, и не направиле разлику између светога и оскрнављенога, те икону Господњу и Његових Светитеља назваше сличном дрвеним киповима сатанских идола.

Зато Господ Бог (наш), не подносећи да гледа своје верне слуге упропашћиване таквом zarazом, благовољењем својим сазвао је нас, начелнике свештенства (= епископе) из свих крајева, благодарећи божанственој ревности и сагласју највернијих царева наших Константина и Ирине, да би (тако) божанско предање Саборне Цркве заједничком (нашом) одлуком поново добило своју важност. Ми, зато, са сваком тачношћу испитавши и расмотривши (све) и следујући за циљем Истине, ништа не одузимамо, нити ишта додајемо, него све оно што је Саборне Цркве неумањено очувавамо.

И следујући Светих шест Васељенских Сабора...
(*даље следи њихово набрајање и интегрални текст Никеоцариградског Символа вере*).

И сажето говорећи: Ми се држимо неизменљиво свих црквених завештаних нам писаних и неписаних предања, од којих је једно и изображавање иконичког (=ликовног) живописа, јер је сагласно историји јеванђелске проповеди, ради потврђивања истинитог а не привидног очовечења Бога Логоса, и служи једнакој користи, пошто ствари које једна на другу указују очигледно имају и узајамне пројаве.

Пошто је, (дакле), то све тако, ми идући царским путем и следујући богонадахнутом учењу Светих Отаца наших и предању Саборне Цркве — јер знамо да је то предање Духа Светога Који обитава у њој — одређујемо са сваком пажњом и гачношћу:

да се паралелно са знаком Часног и Животворног Крста постављају часне и свете иконе — које су одговарајуће урађене од боја и мозаика и другог материјала — у светим Божјим црквама, на свештеним сасудима и одежама, на зидовима и даскама, у кућама и по путевима; (и то): икону Господа и Бога и Спаса нашег Исуса Христа, и Пречисте Владичице наше Свете Богородице, и Чесних Анђела, и свих Светих и Преподобних људи. Јер уколико се ове стално посматрају у иконицима (ликовним) изображењима, утолико се и они који их гледају покрећу ка жељењу и подражавању самих Оригиналa. И да се овима (иконама) одаје целивање и почасно поклоњење (*ἀσπασμὸν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν*), али не и истинско служење (*λατρείαν*) по вери нашој, које приличи само Божанској Природи, него да као што знаку Часног и Животворног Крста и Светим Јеванђељима и осталим свештеним посветама (*ἀναθήμασι*), тако и у част ових чинимо принос кађења и светлости (= свеће и кандила), као што је то био побожан обичај и у древних (хришћана). Јер част која се одаје икони (= лику), прелази на Оригинал (= прволик),* и ко се поклања икони, поклања се личности онога који је на њој насликан.

Јер тако се утврђује наука Светих Отаца наших, то јест предање Саборне (= Католичанске, Православне) Цркве, која је с краја на крај земље примила Јеванђеље. Тако следујемо за Павлом, који је Христом говорио, и за свим Апостолским божанским скупом и за Отачком светињом, држећи се предања која смо примили. Тако ћемо пророчки певати Цркви победничке песме: „Радуј се веома, кћери Сионска! Проповедај, кћери Јерусалимска! Ликuj и весели се свим срцем својим, јер укљони Господ од тебе све неправде противника твојих; избављена си из руку непријатеља твојих! Господ Цар је усред тебе, више нећеш видети зла, и мир ће бити на теби у вечна времена“ (Софон. 3,14-15; Варух 3,13).

Оне пак који се дрзну да другачије (о овоме) мисле или уче, или сходно поганим јеретицима да одбацују црквена предања и измишљају неку новачину; или одбацују нешто он онога што је Цркви предато: Јеванђеље или знак Часнога Крста или живописање икона или свете мошти Мученика; или подло и злобно измишљају да би порекли нешто од узаконених предања Саборне Цркве; или још да се као профаним служе свештеним сасудима или часним манастирима — (за такве), ако су епископи или клирици, наређујемо да се свргну (= рашчине), а ако су монаси или лаици да се одлуче од причешћа.

---

* Ср. Св. Василије Велики, *О Духу Светом* 18, 45 (PG 32, 149).

(...) Тада сви у глас повикаше: Тако верујемо, тако сви мислимо, тако смо сви сагласно потписали. То је вера Апостолâ. То је вера Отаца. То је вера Православних. Та вера васељену утврди!

(Превод са грчког — А.Ј.,
из *Mansi, Collectio Conciliorum*, t. 13, 373—380)

СИНОДИК (= САБОРНИК) У НЕДЕЉУ ПРАВОСЛАВЉА (из 843. године)

Годишње Богу дужно благодарeње, у дан у који смо добили опет Божију Цркву са потврдом догмата православља и са пропашћу злобнога злославља.

Следећи Пророчким изрекама, идући за Апостолским поукама и следујући за Јеванђелским повестима, прослављамо дан обновљења.* Јер Исаија вели да се „обнављају острва Богу“ (Ис. 41,1), подразумевајући (под тим) Цркве из незнабожаца. А Цркве су не просто грађевине и украси храмова, него пуноћа (тј. мноштво) православних, који су у њима, и песме и славословља којима они служе Богу. А и Апостол, то исто поучавајући, заповеда да „ходимо у обновљењу живота“, и „ако је ко у Христу нова твар“, нека се обнавља (Рм. 6,4; 2 Кор. 5,17). Господње пак речи, показујући пророчко стање (тј. остварење), веле: „Беше празник обновљења у Јерусалиму, и беше зима“ (Јн. 10,22). Било да је (то зима) духовна, у којој Јудејски народ изазиваше буре и немире злочинства против општег Спаситеља, било пак да је она (физичка зима) која променом хладног ваздуха угрожава телесна чула.

А беше, заиста беше и код нас зима, не обична, него она која стварно причињаваше суровост велике злобе. Али нам је процветало рано пролеће** благодети Божијих, у којем смо се окупили да чинимо молитве благодарeња Богу за добре жетве, да бисмо још више псаламски рекли: „Лето и пролеће Ти си створио, сети се овога“ (Псал. 73,17-18).

---

* Види Св. Григорије Богослов, *Слово 44 „У Недељу обновљења“* (РГ 46, 608—621), које је овде и даље послужило састављачу *Синодика* као непосредно надахнуће.

** Ср. поменуто *Слово* Св. Григорија Богослова. — Недеља Православља (која је 843. године падала 11. марта), у Цариграду је и на Блиском Истоку већ увелико почетак пролећа.

Јер заиста, непријатеље који ружише Господа (Псал. 73,18) и који свето поклоњење Њему у светим иконама обешчестише, и који се погордише и преузнеше безбоштвом (својим), њих чудесни Бог сруши и разори дрскост отпадништва (њиховог). Он не презре глас оних који Му вапију: „Сети се, Господе, понижења слугу Твојих, које носим у недрима својим од многих народâ, којим нас понизише непријатељи Твоји, Господе, којим понизише наслеђе (τὸ ἀντάλλαγμα = замену) Христа Твога“ (Псал. 88,51-52). А наслеђе пак Христово били би они који су смрћу Његовом искупљени и који су Му поверовали проповећу речи (Божјије) и иконичким (= ликовним) изображењем, кроз које двоје (= проповед и иконе) велико дело Домостроја спасења бива познано од искупљених: кроз крст и страдања и чудеса Његова (= Христова) пре крста и после крста, од којих угледање на Његова страдања прелази Апостолима, а од ових Мученицима, а преко ових стиже до Исповедника и Подвижника.

Тога, дакле, понижења, којим нас понизише непријатељи Господњи, понизише наслеђе Христа Његовог, сетивши се Бог наш — умољаван сопственим милосрђем и привољеван молитвама Мајке Његове, а још и Апостолским (молитвама) и свих Светих, који су заједно са Њиме били врећани и понижавани са (својим) иконама, да би као што су састрадавали телом, тако, што и приличи, узели удела са Њиме и у увредама против икона — Он, дакле, оствари касније ово што је данас изволео, и учини други пут оно што је свршио први пут. Јер први пут,* после дугогодишњег времена изругивања и бешчашћења светих икона, повратио је Православље само себи. Сада пак, овај други пут,** после безмало тридесет година злостављања, учинио је нама недостојнима ослобођење од тешкоћа, и избављење од невоља, и проглашење Православља, и сигурност поштовања икона, и Празник (икона) који нам доноси све што је спасоносно.

Јер на иконама видимо страдања Господња за нас, крст, гроб (= погребене), ад умртвљен и побеђен (васкрсењем), подвиге и венце Мученика, само спасење које је наш Први Подвигоположник и Подвигодавац и Венцедавац извршио посред земље.

Ту свечаност данас празнујемо, у њој се заједнички радујемо и веселимо молитвама и мољењима, и кличемо псалмима и песмама: „Ко је Бог велики, као Бог наш! Ти си Бог наш, који једини чиниш чудеса“ (Псал. 76,14-15). (. . .)

Зато говоримо овако:

Онима који долазак Бога Логоса у телу, речју, устима, срцем и умом, писањем и иконама исповедају (= признају) — вечан спомен!

* То јест на VII Васељенском сабору 787. године.

** На крају 2. периода иконоборства, тријумфом Православља, 843. године.

Онима који знају разлику суштинâ једне и исте Ипостаси (= Личности) Христове, и њој (Ипостаси) придају створеност и нествореност, видљивост и невидљивост, страдалност и нестрадалност, описивост и неописивост; и Божанској суштини приписују нествореност и томе слично, а људској природи признају оно остало и описивост и речју и иконама — вечан спомен!

Онима који верују и проповедају, то јест јеванђелски благовесте речи словима, догађаје цртежима (= сликама), и да свако (од тога) доприноси једној истој користи: проповеди Истине речима и потврду иконама — вечан спомен!

Онима који речју освећују (своја) уста, а затим и слушаоце кроз реч (= проповед); који знају и проповедају да се кроз часне иконе исто тако освећују очи гледаоца, а ум се њихов уздиже ка богопознању, као и кроз божанствене храмове и свештене сасуде и друге посвећене ствари — вечан спомен!

(...) Пророци како видеше, Апостоли како научише, Црква како је примила, Учитељи како су одогматили, васељена како се сагласила, Благодат како је засијала, Истина како се доказала, лаж како је протерана, Премудрост како се смело исказала, Христос како је наградом потврдио — тако мислимо, тако говоримо, тако проповедамо: Христа Истинитог Бога нашег и Његове Светитеље чествујући речима, списима, мислима, жртвама, храмовима, иконама; Њега као Бога и Владика поштујући и клањајући Му се, а њих ради заједничког (нам) Господа и као Његове верне служитеље чествујући и одајући им односно поклоњење (τὴν κατὰ οὐρανὸν προσκύνῃσιν).

Ово је вера Апостола. Ово је вера Отаца. Ово је вера Православних. Ова вера васељену утврди.

(...) Онима пак који су упорни у иконоборачкој јереси, боље рећи у христорборном отступништву, и који ни преко Мојсијевог законодавства неће да буду вођени ка своме спасењу, нити су готови да се Апостолским учењима поврате православности, нити пристају да се Отачким поукама и разјашњењима обрате од своје заблуде, нити се уверавају сагласношћу (свих) Црква Божијих по целој васељени, него су једном за свагда потчинили себе уделу (= фракцији) Јудеја и Јелина, јер оно што они непосредно хуле на Оригинал (= Христа), и ови се не стиде да тиме преко Његове иконе нападају на Њега самога изображенога (на њој) — њима, дакле, који су неповратно поседнути овом заблудом и за сваку божанску реч и науку духовну уши су (своје) зачепили, те као већ сатрулелима и од заједничког тела Цркве себе отсеклима — анатема (= одлучење).

(Превод са грчког — А.Ј.; ново критичко издање *Синодика*. приредио Jean Guillard, *Le Synodikon de l'Orthodoxie — Travaux et Mémoires*, 2, 1967, pp, 45—45)